

Ivo Van Hove, van Bowie naar Bourla

In het gedeelde traject tussen **Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam** is in de Bourla binnenkort **Ivo Van Hove** aan zet met Couperus' *De Dingen Die Voorbijgaan*. Acteurs **Katelijne Damen** en **Bart Slegers** getuigen hoe het er bij zo'n clash tussen het grootste theatergezelschap uit **Vlaanderen en Nederland** aan toe gaat.

Het decor is heel koel: aan weerszijden staan in een grote witte ruimte een rij stoelen, afgebackend door spiegels. "Een wachtkamer des doods", zegt acteur **Bart Slegers**. FOTO JAN VERSWEVELD

Sinds Guy Cassiers in 2014 met *Hamlet vs. Hamlet* een eerste samenwerking opzette met Toneelgroep Amsterdam, zijn er nog drie gevolgd. Het meest vers in het geheugen ligt Cassiers' bewerking van *De Welwillenden* van Littell. Uit het huwelijk met Toneelhuis distilleerde Ivo Van Hove eind 2014 *Maria Stuart*, en nu dus een bewerking van *Van Oude Mensen, de Dingen Die Voorbijgaan*, een Couperusroman uit 1904. Door de smelting van de ensembles staat er stevast een grote cast op het podium. Straks zelfs vijftien acteurs, onder wie Katelijne Damen en Bart Slegers.

COUPERUS' FAMILIEGEHEIM
Hoewel Slegers vaak aanzien wordt als een Vlaming, is hij een geboren Nederlander, die bovendien sinds 2012 vast verbonden is aan Toneelgroep Amsterdam. In deze productie speelt hij Oom Daan. "Een van de vele telgen uit de Couperus-saga die blootlegt dat de familie over generaties

heen telkens nieuw leed baart." In *Van Oude Mensen, de Dingen Die Voorbijgaan* blijft een doodgezegen passiemoord in Nederlands-Indië een verwoestende invloed uitoefenen op de Haagse familie van de stokoude Otilie en Takma. Het stilzwijgen van hun overspelige relatie, een onecht kind en de moord op Otilies echtgenoot laten diepe sporen na. "Oom Daan, die nog in Nederlands-Indië woont, komt pas heel laat achter het geheim, dat al jaren in de familie woert als een etterbuil. Het stuk leert hoe zwijgzaamheid mensen ten gronde kan richten. Hoe familie, naast een bindende factor, tegelijk een gesel kan zijn."

Hoewel in Couperus' roman de brokaten gordijnen ruisen boven geboend parker, is de enscenering van decorontwerper Jan Versweveld onderkoeld: aan weerszijden van het oude echtpaar Otilie en Takma staan in een grote witte ruimte een rij stoelen, afgebackend door spiegels. "In deze wachtkamer des

doods - Den Haag onder een stolp - lukt het de familieleden niet hun ketens te doorbreken. In die zin is deze Couperus geen typisch Hollands stuk. Ik ken in België genoeg families waar taboes onder de mat worden geveegd."

BELGIË-NEDERLAND
Ook deze theaterderby van de

Lage Landen is niet zo zwart-wit als hij op het eerste gezicht lijkt. Actrice Abke Haring is de Nederlandse factor binnen de vaste Toneelhuiskern. En met Ivo Van

Hove staat sinds 2001 een Vlaming aan het hoofd van Toneelgroep Amsterdam. Ook verbonden aan het Nederlandse gezelschap sinds 2005 is de Antwerpse Frieda Pittors. Bart Slegers kreeg het theatervak dan weer onder de knie in Antwerpen. "Toen ik er Ivo Van

Hove dertig jaar geleden leerde kennen, hebben wij ons theaterlot aan elkaar geklonken. Eerst bij Akt-Vertikaal en De Tijd, later ook bij Zuidelijk Toneel. Daar heb ik nog met Katelijne Damen gespeeld, terwijl we eerder al samen op school zaten. In die zin voelen samenwerkingen tussen Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam niet eens zo vreemd aan."

STRAK RITME

Katelijne Damen, die van elk van de samenwerkingsprojecten tussen Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam deel uitmaakt, speelt ditmaal een dubbele rol: de dochter van grootmoeder Otilie en diens kleindochter Otilie. "Grootmoeder Otilies dochter is dus een onecht kind, zonder dat ze het zelf weet. Deze dochter claimt haar kinderen, terwijl ze tegelijk voelt dat er iets wringt. Hoewel haar afkomst nooit ontrafeld werd, was

zij zich altijd al van de ware toedracht bewust. Het grote geheim ligt als een sluier over de voorstelling. Zal haar zoon Lot - die op trouwen staat - de ban kunnen doorbreken? Of de jongste Otilie die met haar minnaar in het zuiden woont en naast de liefde, tegelijk ook de herinnering eraan koestert?"

Ook voor Damen voelt de samenwerking Toneelhuis-Toneelgroep Amsterdam als een verrijking. "Met het merendeel van de mensen speelde ik ooit al. Het is geen class, tenslotte zijn we allemaal acteurs. Alleen de manier van werken verschilt. In Amsterdam is de periode om een voorstelling te maken vaak korter, waardoor er met tijd soms anders wordt omgegaan. Toch vind ik bij beide huizen meer gelijkheden dan verschillen. De basis bij Ivo en Guy is dezelfde. Beide heren hechten veel belang aan tekst en beeld, en hebben een grote liefde voor acteurs. Ook durven ze tonen hoe ze tegenover de wereld staan. Een fasci-

nerende ervaring om als acteur met twee regisseurs van dit kaliber te mogen werken."

JUDE LAW OP DE PIANEN

Na zijn samenwerking met David Bowie voor diens musical *Lazarus*, blijft Ivo van Hove bedolven worden onder de prijzen. Vorige week nog mocht hij de Vlaamse Cultuurprijs Algemene Culturele Verdienste 2015 in ontvangst nemen in de Singel. Daar loopt in februari 2017 nog zijn in Londen, New York en Parijs bijgebude *Vu du Pont* (Frans gesproken, Nederlands boventitel). *Dagboek van een Verdovene*, een muziektheaterproductie van Transparant en de Munt, is te zien in het Antwerpse operagebouw in april.

Dan gaat in het Londense Barbican Centre ook Ivo Van Hoves *Obsession* in première, een stuk met in de hoofdrol Jude Law.

ILSE DEWEVER

De Dingen Die Voorbijgaan, van 19/10 tot 28/10, Bourla, Antwerpen, www.toneelhuis.be.

Katelijne Damen. FOTO KATRIN VAN GEL

Ivo van Hove FOTO BELGA

Bart Slegers FOTO VTM